

PBVW-KW EWP-17: Watergangen waarin mogelijk platte schijfhoren aanwezig kan zijn

De platte schijfhoren is een kleine waterslak met een opvallend plat, schijfvormig huisje met afmetingen van 6*1 mm en maximaal 5 windingen. De platte schijfhoren kan worden verward met andere soorten schijfhorenslakken. De slak komt voor in zoete, heldere en schone wateren met een rijke begroeiing. Vaak in draadalg-vegetaties. Ook in andere vegetaties, zoals in wateren met krabbenscheer. Daarnaast soms op de wortels van o.a. lisdodde en vergelijkbare oevergebonden planten. De soort leeft niet in verontreinigd of brak water. De platte schijfhoren behoort tot de zwaardere beschermde soorten binnen de Wet natuurbescherming. De soort is aangewezen onder BERN II en Habitatrichtlijn IV als beschermde soort.

De platte schijfhoren is een onregelmatig voorkomende soort in de Krimpenerwaard, die zijn hoogste dichtheid in de noordelijke polders nabij Gouda, Gouderak en Ouderkerk aan de IJssel lijkt te hebben (*Terlouw R.J.S., diverse jaren*). Om meer inzicht te verkrijgen over het mogelijk voorkomen van de platte schijfhoren heeft in de nazomer van 2022 een inventarisatie in alle deelgebieden van de inrichting NNN Krimpenerwaard plaatsgevonden (*Ecoresult, 2023*). Op basis hiervan kan de soort niet worden uitgesloten, wat aanleiding is geweest voor het Programmabureau om voor de platte schijfhoren een ontheffing Wet natuurbescherming aan te vragen. In de Ontheffingsaanvraag wordt uitgegaan dat er bij werkzaamheden op locaties waar mogelijk de platte schijfhoren aanwezig kan zijn volgens ecologisch werkprotocol dient te worden gewerkt. Het protocol voor de platte schijfhoren luidt als volgt:

Onderdeel a - Voorbereidende werkzaamheden en activiteiten

1. De werkzaamheden worden uitgevoerd onder ecologische begeleiding;
2. Bij het vergraven van oevers wordt de te bewerken oever minimaal twee dagen vooruitlopend aan het profileren uitgeknipt met een maaikorf van net onder de waterlijn tot circa 0.50 meter op het terrestrische deel van de oever. De oever wordt dus als het ware 5 cm diep zwart gegraven. De uitgeknipte oevervegetatie wordt verplaatst naar een oever binnen het zelfde peilgebied die niet zal worden vergraven. Langs deze oevers wordt de uitgenomen vegetatie dun uitgespreid.

Onderdeel b - Werkperiodes en voorwaarden

1. Werken worden in beginsel uitgevoerd in de periode van 15 juni – 31 oktober. Dit is de veilige periode voor de soort platte schijfhoren en sluit aan op een de periode tussen de voortplanting en de winterrust van vissen en amfibieën. Daarnaast hebben in deze periode vrijwel alle waterplanten zaad gezet;
2. Werkzaamheden worden niet uitgevoerd bij temperaturen onder het vriespunt;
3. Op watersysteemniveau wordt maximaal 50% van het gebied betrokken in de werkzaamheden, zodat leefgebied en een bronpopulaties worden gespaard, dieren kunnen vluchten en gebaggerde delen opnieuw kunnen worden bevolkt;

Onderdeel c - Mitigatie en compensatie

1. Bij het profileren van oevers in een flauw talud van water naar maaiveld wordt een sparende techniek toegepast voor de eerste 30 tot 50 centimeter op de overgang water naar land. De sparende techniek bestaat uit het met de kraanbak naar circa 5 centimeter onder water drukken van genoemde oeverschijf. Het breukvlak dat in het terrestrisch deel ontstaat wordt vervolgens geprofileerd in flauw talud naar maaiveld, waardoor niet in de overgang van water naar oever wordt vergraven. Naast platte schijfhoren biedt deze werkwijze ook bescherming aan tal van andere diersoorten op het snijvlak van water naar land (zorgvuldigheidsbeginsel), worden reeds aanwezige doelsoorten van oeverplanten gespaard en wordt erosie van de oever voorkomen of beperkt.
2. Bij de nieuwe inrichting is voorzien in de aanleg van natuurvriendelijke oevers op circa 30% van de beschikbare oevers en het realiseren van een eigen waterkwaliteit gericht op natuurdoelen. Daarnaast worden mestgiften in het natuurbeheer beperkt tot enkele percelen met een weidevogeldoelstelling en in hoeveelheid. Oever- (3 meter) en greppelzones (2 meter) worden gevrijwaard van mestgiften. Als gevolg hiervan zal waterkwaliteit en oever- en watervegetatie in kwaliteit toenemen wat de habitat voor platte schijfhoren zal verbeteren;
3. De werkzaamheden zijn van tijdelijke aard en tasten tijdelijk een deel van het leefgebied van de platte schijfhoren aan. Het leefgebied wordt na de werkzaamheden hersteld in oorspronkelijke staat. De aanwezige vegetatie in oevers en sloten wordt voor de werkzaamheden aan de watergangen verplaatst naar een andere geschikte watergang, waardoor zoveel mogelijk voorkomen wordt dat platte schijfhorens gedood worden. Er blijft voldoende watergang beschikbaar voor de soort. Na de werkzaamheden komen de watergangen weer beschikbaar voor de soort. Het is dan ook aannemelijk dat de platte schijfhoren in de omgeving van het plangebied aanwezig blijft. De staat van instandhouding van de platte schijfhoren komt niet in gevaar, door te werken conform het voorgestelde ecologisch protocol. Na uitvoering van de werkzaamheden zal de habitat voor de platte schijfhoren in kwaliteit verbeteren.